

Salut Laboral

Barcelonès Nord i Maresme

Núm. 36. Agost 2025

B S A
Unitat de
Salut Laboral

Vigilància epidemiològica de les malalties relacionades amb el treball

Durant l'any 2024 les àrees bàsiques de salut de la nostra zona han comunicat un total de 221 casos de malalties relacionades amb el treball, que s'han registrat en el Sistema de Vigilància Epidemiològica de Malalties Relacionades amb el Treball de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

En totes les comunicacions, els metges i les metgesses d'Atenció Primària han sol·licitat derivació del cas a la Unitat de Salut Laboral (USL) per a la valoració del diagnòstic de sospita clínica de malaltia relacionada amb el treball. Aquesta valoració inclou l'establiment de la relació amb l'exposició als riscos laborals i l'assessorament en la realització de les accions necessàries per a la gestió correcta del cas:

- Suport i assessorament al professional notificador del cas.
- Orientació individual al pacient.
- Recomanacions dirigides al servei mèdic dels Serveis de Prevenció de Riscos Laborals (SPRL) i/o a altres agents relacionats (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques, Institut Nacional de la Seguretat Social i Inspecció de Treball).

Patologia	Casos
Trastorns de salut mental derivats de riscos psicosocials	164
Patologies osteomusculars	45
Patologies respiratòries	4
Intoxicacions químiques	3
Hipoacúsia	3
Patologies dermatològiques	2

La patologia més derivada, amb diferència, continua sent la patologia mental relacionada amb diversos factors de risc a la feina, amb la complexitat associada a la gestió d'aquest tipus de casos. Entenem, també, que aquest tipus de patologia és la que genera més dubtes a l'àmbit de l'Atenció Primària (AP). Es tracta de casos molts diversos, no reconeguts com a patologia laboral i que tenen en comú la sospita sobre l'exposició d'algun factor de risc psicosocial a la feina (exigències elevades, manca de control, baixes compensacions, falta de suport de companys i/o superiors o conductes hostils) que ha provocat una reacció

adaptativa de la persona afectada. Moltes vegades requereixen d'una orientació molt específica, en funció de cada situació laboral, a la qual la USL pot donar suport.

Pel que fa a la resta de patologies, la nostra tasca continuada d'assessorament a l'AP està contribuint a millorar el coneixement dels circuits i a disminuir les consultes i necessitats de derivació.

Vigilància postocupacional de la salut dels treballadors que han estat exposats a l'amiant

La xarxa d'unitats de salut laboral desenvolupa el programa de vigilància postocupacional de persones que han estat exposades a l'amiant a Catalunya. És un programa d'accés voluntari del qual forma part una cohort de persones que ja no treballen en les empreses en què van tenir contacte amb aquest material, bé perquè ja s'han jubilat o perquè estan en actiu en altres empreses.

Aquestes persones actualment poden ser derivades a les USL des de la xarxa d'Atenció Primària, des dels serveis de Pneumologia o a través de la detecció activa al Registre de Treballadors Exposats a l'Amiant (RTEA) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya. La Unitat de Salut Laboral del Barcelonès Nord i el Maresme s'encarrega del seguiment de la cohort de treballadors postocupacionals d'RTEA de la nostra àrea.

Un cop es rep el cas, en una primera visita mèdica es valora l'exposició laboral a l'amiant i la inclusió de la persona en el programa, se li fan les proves complementàries necessàries i es deriva al Servei de Pneumologia de Badalona Serveis Assistencials (BSA) per completar-ne l'estudi. Els pacients reben informació dels resultats i de la periodicitat del seguiment mèdic i la USL els orienta per facilitar, si escau, el reconeixement de l'Institut Nacional de la Seguretat Social de la patologia relacionada amb l'amiant com a malaltia professional.

El nombre de treballadors/ores en seguiment a la USL és variable, per la inclusió de nous pacients que s'ha detectat que han tingut exposició a l'amiant i per canvis de residència o èxits, que ocasionen baixes en el seguiment.

Actualment estem seguit de forma activa un total de 156 persones.

La patologia registrada a la cohort en seguiment és:

Patologia	Casos
Neoplàsia de laringe	1
Asbestosi / fibrosi pleural	12
Malalties pleurals benignes	43
Sense patologia relacionada	100

Cal destacar el diagnòstic d'un cas de neoplàsia de laringe. És una patologia en què podem no tenir tan present la seva relació amb l'exposició laboral a amiant (a diferència del mesotelioma o el càncer de pulmó), tot i que des de 2012 la International Agency for Research of Càncer reconeix, definitivament, l'existència d'una evidència científica suficient per establir aquesta relació i ha estat inclosa en el quadre malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social en el RD 1150/2015.

Definició de la cartera de serveis de la Unitat de Salut laboral del Barcelonès Nord i Maresme pel que fa als professionals sanitaris d'Atenció Primària

Durant els darrers mesos estem treballant per millorar les vies de comunicació i derivació de pacients de l'AP del nostre territori a la nostra USL. En aquest sentit, s'ha començat una prova pilot amb les àrees bàsiques gestionades per B BSA per utilitzar un format d'interconsulta clínica sense pacient a través d'ECAP. Esperem que, davant dels bons resultats que estem obtenint, ben aviat puguem establir aquesta via en totes les àrees bàsiques del nostre territori de referència.

Arran de la reestructuració de les interconsultes, hem actualitzat la descripció de les actuacions de salut laboral que desenvolupa la Unitat, adreçada als professionals sanitaris de l'AP en l'àmbit de les seves competències.

Les principals funcions de la USL dirigides als professionals sanitaris d'AP del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT) són:

1. Assessorar i donar suport als professionals sanitaris en matèria de salut laboral i en la gestió de casos de sospita de danys a la salut relacionats amb el treball notificats a la USL.
2. Realitzar la vigilància epidemiològica de les sospites de danys a la salut relacionats amb el treball registrats en el sistema d'informació de salut laboral de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (SISALCAT).
3. Elaborar i difondre el butlletí de la USL, de periodicitat anual, amb informació d'interès de salut laboral i dels resultats de la vigilància epidemiològica de la salut laboral del territori.
4. Formar i/o informar els professionals sanitaris d'AP del territori sobre els danys

a la salut més prevalents relacionats amb el treball, l'actualització de nous procediments, la normativa vigent i totes aquelles qüestions que es considerin d'interès en salut laboral.

5. Desenvolupar el Programa de vigilància de la salut postocupacional dels treballadors que han estat exposats a l'amiant del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

En un pla més específic, amb relació a la funció d'assessorament i suport de la USL, els professionals d'AP poden contactar-hi per dos motius:

- A- Realitzar consultes en matèria de salut laboral amb relació al contingent de pacients assignats/ades.

Dubtes sobre tràmits d'adaptacions del lloc de treball, de valoració de seqüeles, permisos per risc durant l'embaràs, circuits de valoració d'incapacitats, tràmits de discapacitats, reclamacions d'alta de la Mútua Col·laboradora de la Seguretat Social i de l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques i tràmits de determinació de la contingència. Aquestes consultes a la USL no comportaran una visita del pacient i es resoldran mitjançant una resposta al professional derivador amb les indicacions o l'assessorament pertinents.

- B- Notificar casos de sospita de danys a la salut relacionats amb el treball per als quals es necessita un suport en la gestió.

Aquestes notificacions de sospita de dany a la salut relacionat amb el treball seran valorades per un dels professionals de la USL i es decidirà si es poden resoldre mitjançant una resposta directa al

professional derivador o si és necessària una visita a la Unitat.

En aquest sentit, els criteris orientatius dels casos que comportaran visita del pacient a la USL són:

- Sospites de malalties professionals recollides a l'RD 1299/2006, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals, en les quals la relació amb el treball és dubtosa;
- Sospites de malalties professionals, recollides a l'RD 1299/2006 pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals, d'interès epidemiològic o científic;
- Sospites de malalties relacionades amb el treball no recollides a l'RD 1299/2006, en les quals la USL considera necessària una recomanació preventiva adreçada al servei de prevenció de l'empresa o a l'autoritat laboral, i
- Malalties relacionades amb l'amiant que poden formar part del programa de vigilància de la salut postocupacional.

D'altra banda, de forma també orientativa, els criteris dels casos que no comportaran visita del pacient seran:

- Quan la persona treballadora ja no tingui vincle laboral amb l'empresa on s'ha produït el dany i la valoració de la USL no tingui una

finalitat preventiva (a excepció de malalties amb llarg temps de latència com podrien ser les provocades per exposició a l'amiant).

- Quan el possible motiu del dany sigui, exclusivament, un incompliment de la normativa de relacions laborals que no estigui directament relacionada amb la normativa de prevenció de riscos laborals (canvis d'horari, impagament, no reconeixement de categoria professional, etc.). En aquests casos s'orientarà el professional d'AP per dirigir el pacient a l'autoritat laboral competent.
- Quan la valoració del dany estigui vinculada a un procés judicial (casos derivats per advocats, sindicats, etc.) amb finalitat pericial o a un procés en curs per la Inspecció de Treball. En aquests casos s'actuarà a petició de l'autoritat competent.
- Quan l'origen del dany sigui un accident de treball en què la valoració no sigui de tipus mèdic sinó de caire normatiu (lloc on ha succeït, temps de l'accident, reconeixement de l'empresa, etc.). En aquests casos s'orientarà al professional d'AP per dirigir el pacient a l'organisme competent.

Per a qualsevol dubte, podeu adreçar-vos a la vostra Unitat de Salut Laboral de referència, que us podrà orientar en la gestió del cas.

Recordeu

Els objectius de la notificació de casos laborals són:

- Detectar malalties relacionades amb el treball ateses a l'Atenció Primària
- Descriure la morbiditat relacionada amb el treball
- Conèixer els factors de risc associats a les patologies detectades

BADALONA SERVEIS ASSISTENCIALS

UNITAT DE SALUT LABORAL BARCELONÈS NORD I MARESME

Dra. Laura Ramírez Salvador · Dr. Àlex Guerrero Roca · Laura Sanahuja Machado

Carrer de Sant Anastasi, 69. 08911 Badalona · uslbnim@bsa.cat